

2024

Jaarverslag

DE CASTEELSE POORT

museum van de stad Wageningen

Museum De Casteelse Poort

Bowlespark 1a, 6701 DN Wageningen

0317 421436

info@casteelsepoort.nl - www.casteelsepoort.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	Blz. 3
Bestuur	Blz. 4
Bezoekers	Blz. 5
Financiën	Blz. 6
Tentoonstellingen	Blz. 7
Historische presentatie	Blz. 10
Collecties	Blz. 11
Kunsttentoonstellingen	Blz. 12
Winkel & Balie	Blz. 13
Educatie	Blz. 13
Gebouw en beveiliging	Blz. 14
Communicatie en Public Relations	Blz. 14
Bijlage 1: Aanwinsten collectie	Blz. 16
Bijlage 2: Vrijwilligers, die in 2024 actief waren voor het museum	Blz. 18

Bowlespark 1a
6701 DN Wageningen
KvK dossier 41049545

(0317) 42 14 36
info@casteelsepoort.nl
www.casteelsepoort.nl

Rekeningnr. IBAN NL39INGB0000421656
t.n.v. Stichting Historisch Museum Wageningen
BTW nr NL 8046 29 419

VOORWOORD

Voor het museum was 2024 een goed jaar.

Enkele hoogtepunten:

- mooie tentoonstellingen, die resulteerden in een groei van het aantal bezoekers;
- tentoonstellingen die een link legden naar Wageningen en tentoonstellingen in het Koetshuis, waar hedendaagse kunst te zien was;
- enthousiaste vrijwilligers met initiatieven als de zomerconcerten op ons 'terras' buiten. Waar mensen, voorbijgangers, zomaar mochten aanschuiven, en het was soms bommetje vol!
- gedegen voorbereiding van de overzichtstentoonstelling in 2025 van de beeldhouwer August Falise, geboren en getogen in Wageningen;
- ontvangst van de basisscholen die als vanouds weer naar het historische gedeelte van het museum kwamen kijken: een stukje 'eigen' geschiedenis van de stad, de capitulatie en voedseltransporten.

Het bestuur werkte verder aan vernieuwing en uitbreiding van ons gebouw, omdat de bezoekers een hedendaagse museale uitstraling mogen verwachten en we ruimtegebrek hebben om al datgene dat wij in depot hebben ook te kunnen exposeren. Door een legaat zijn we in staat een eerste fase te realiseren. Daartoe is er regelmatig overleg met het college van B&W. De verwachting is dat we die eerste stap in 2025 kunnen gaan zetten.

Liesbeth Tuijnman
Voorzitter

BESTUUR

Het bestuur was in 2024 als volgt samengesteld:

- Liesbeth Tuijnman, voorzitter
- Roeland Janssen, penningmeester
- Wim Heijman, vice-voorzitter
- Evelien Storch, secretaris
- Daan van der Sleen, secretaris
- Wim de Wit m.i.v. 4-09-2024
- Ard de Leur m.i.v. 13-11-2024

Adviseur van het bestuur

- Bob Kernkamp (gemeentearchivaris)

Naast de bestuursleden zijn beperkt tekenbevoegd:

- Ton Delhez
- Jilles van Nielen

Het bestuur heeft zich in de verslagperiode onder meer beziggehouden met:

- verdere uitwerking van het (ver-) bouwplan, de aanzet tot een meerjarenbeleidsplan
- samenwerking met de gemeente Wageningen met als doel het realiseren van het (ver-) bouwplan
- stroomlijnen van initiatieven en verbeteren van de interne communicatie
- aansluiten bij lokale initiatieven ter versterking van de culturele en historisch erfgoedsector
- initiëren van verdergaande inhoudelijke samenwerking tussen: de Wageningse Erfgoedorganisaties en de Beleidsadviseur Cultuurhistorie van de gemeente Wageningen
- samenwerken met de Historische Vereniging Oud-Wageningen, de Stichting Gilde Wageningen en de Vrienden van de Casteelse Poort
- aanbrengen van technische verbeteringen aan het gebouw, en het verbeteren van de video- en audioapparatuur en de beveiliging

Vrijwilligers en commissies

In 2024 waren er inclusief de bestuursleden, 79 vrijwilligers voor en in het museum actief (bijlage 2). De werkzaamheden die in dit verslag nader worden toegelicht, zijn grotendeels uitgevoerd door commissies. In het verslagjaar werden deze geleid door:

- Jan Schakel, Tentoonstellingscommissie
- Saskia Werner, Collectiecommissie
- Priscilla van Leeuwen, Commissie herinrichting historische presentatie
- Ton Delhez, Educatiecommissie
- Annelies Hoogmoed, PR- en evenementencommissie
- Anne Marijke Rutten, Baliecommissie

BEZOEKERS

Bezoekersaantallen 2024

In het afgelopen jaar bezochten 8.235 bezoekers ons museum, een aantal dat fors boven het niveau van voorgaande jaren ligt.

Door de organisatie van de gratis evenementen (muziekterrassen, kinderplein, Emmaus) werden ca. 1.000 gratis bezoeken geteld en in het kielzog daarvan nog eens meer dan 1.000 extra museum-kaarthouders!

	2024	2023	2022
Bezoekers met museumkaart	4590	3228	2425
Betalende bezoekers volwassene	1241	1292	694
Educatieprojecten	547	547	615
Gratis toegang	1857	450	536
Totaal	8235	5517	4270

Herkomst en motief

Na de zomervakantie in het verslagjaar is de registratie van de herkomst en motief van de gasten gestaakt. De reden is dat enerzijds de registratie zelf veel omissies vertoonde en anderzijds de verwerking door gebrek aan capaciteit niet kon worden opgepakt.

Desalniettemin kan, uit de registratie van voor de vakantie en ervaringen uit het verleden, een globale onderverdeling gemaakt worden:

Eerste kennismaking	ca. 60 %	vorig jaar 76.4 %
Terugkerend bezoeker	ca. 40 %	vorig jaar 23.6 %

De verschuiving in de percentageverdeling is het gevolg van de grote toename van het aantal gratis bezoeken in 2024. De gratis bezoekers zijn dus voornamelijk herhalingsbezoeken.

De registratie van het motief is per 1 juli door de balie gestaakt. De registratie over het eerste halfjaar laat zien, dat ongeveer 45 % van de bezoekers het bezoek brengt vanwege de tijdelijke (thema) tentoonstellingen.

	2024	2023	2022
Bezoekers uit Wageningen	58 %	38 %	35,7 %
Bezoekers regio	12 %	17,2 %	15,3 %
Bezoekers buitenland	3 %	4,6 %	3,1 %
Overig Nederland	27 %	40,2 %	45,9 %

Door de sterke toename van met name de gratis toegang voor groepen Wageningers is het percentage fors gestegen ten koste van de andere bezoekersgroepen.

FINANCIËN

Na de magere coronajaren pakken de cijfers financieel weer goed uit, onder andere door meer bezoekers en activiteiten, maar ook door extra middelen van de gemeente en andere subsidienten. Daardoor ontstond er nu weer meer ruimte voor toekomstige investeringen.

De exploitatie kan als volgt worden samengevat (in duizenden euro's):

	2024	2023	2022	2021
Subsidie Gemeente Wageningen	50	45	51	42
Entree en winkel	21	16	13	6
Overige bijdragen	6	2	3	0
Rentebaten	5	1		
Totaal Baten	82	64	67	48
Kosten tentoonstelling en publiciteit	26	25	25	9
Kosten Huisvesting	30	33	25	34
Organisatie en kantoor	6	6	7	5
Totaal kosten	62	64	57	48
Resultaat voor bestemming	20	0	10	0
Toevoeging aan bestemmingsreserves	0	0	10	0

De financiële positie op langere termijn (reserveringen en eigen vermogen) steeg van 247 naar 249 duizend euro, een beperkte stijging. De toevoeging aan de bestemmingsreserves van 20 mille werd nagenoeg genivelleerd door de bestedingen uit het fonds Wageningen Aantrekkelijk. Van het totaal eigen vermogen (ad € 249.000) is € 232.000 geormerkt voor verbouwing en herinrichting.

In cijfers ontstaat het volgende beeld:

	2024	2023	2022	2021
Vaste activa	2	2	2	12
Financiële Vaste activa	242	232	150	
Geldmiddelen en vorderingen	10	17	81	70
Totaal Bezittingen	254	251	228	82
Schulden (kortlopend)	5	4	1	2
Eigen vermogen en reserves	249	247	227	80

Voor een gedetailleerd overzicht van de financiën wordt verwezen naar het financieel jaarverslag.

TENTOONSTELLINGEN

In 2024 vonden de volgende wisselexposities plaats:

- Door de lens van Rein Heij: 15 oktober 2023 t/m 17 maart 2024
- Toon Lukkassen (1913-1960); Een veelzijdig sierkunstenaar: 20 januari t/m 17 maart 2024
- Aloys Canters: Een Wageninger met een groot hart voor de stad: 27 januari t/m 14 april
- Toontje Wageningen: 20 april t/m 20 oktober 2024
- Emmaus Regenboog Wageningen 40 jaar: 20 september t/m 27 oktober
- Emmy & Gerry, tussen oog en hand: 2 november 2024 t/m 11 januari 2025
- Verhalen van Wageningse Wijken: 16 november 2024 t/m 27 april 2025

Door de lens van Rein Heij

Rein Heij (1922-2000) was een bekende persfotograaf die zijn hele leven in Wageningen werkte en woonde. Hij creëerde met zijn foto's een tijdsbeeld van de stad Wageningen over de periode 1940 tot 2000, een periode waarin weinig werd gefotografeerd. Rein Heij was te vinden bij alle openbare gelegenheden, hij kende iedereen en iedereen kende hem. Hij maakte foto's van de verwoeste stad in de Tweede Wereldoorlog. Rein Heij was hofleverancier van de toenmalige Landbouwhogeschool en werkte daarnaast voor andere instituten en bedrijven in Wageningen en omgeving. Minstens zo interessant is zijn vrije werk. Hij droeg altijd zijn camera bij zich en wist mensen vast te leggen in zijn eigen stijl. Via zijn camera richtte hij zich vooral op mensen bij allerlei gelegenheden: straatleven, studenten, landschappen, recreatie, sport, voetbalclubs, muziektredens, carnaval, kroegen, feesten, buurten, markt, protesten, hoogwaardigheidsbekleders, etc.

De collectie van Rein Heij is in het bezit van het Wagenings Gemeentearchief en bestaat uit liefst 27.000 foto's. Hieruit zijn voor de expositie 140 foto's geselecteerd. Aan het eind van het jaar verscheen het fotoboek 'Door de lens van Rein Heij'.

Toon Lukkassen (1913-1960); Een veelzijdig sierkunstenaar

Toon Lukkassen was vanaf eind jaren 1930 tot aan zijn vroege dood in 1960 een prominente typograaf, ontwerper en illustrator van Zomer en Keuning. De overzichtstentoonstelling is gebaseerd op de nagelaten werken van de kunstenaar die zijn dochter Ans in augustus 2023 aan het museum schonk. Toon Lukkassen werd geboren in Arnhem en volgde daar de vijfjarige dagopleiding aan de 'School voor Beeldende-, Nijverheids- en Bouwkunst' (de voorloper van het huidige ArtEZ) van het Genootschap 'Kunsttoefening'. Hij slaagde in juni 1933 met lof voor 'Handteekenen en Reclamekunst'. Na zijn afstuderen begon hij in Arnhem een eigen reclamebureau. Hij ontwierp affiches en reamedrukwerk voor een breed palet aan opdrachtgevers. Toen hij eind jaren 1930 voor Zomer en Keuning ging werken verhuisde hij naar Wageningen. Hij maakte ontwerpen voor het omroepblad van de NCRV, de tijdschriften Moeder en de Spiegel en voor een groot aantal boekomslagen en boekenbanden.

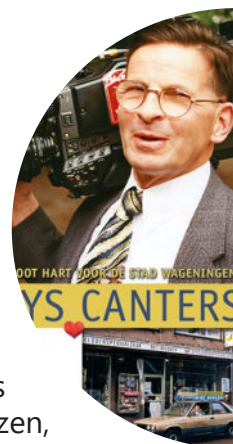
Van zijn hand zijn ook enkele spectaculaire werken die hij op eigen initiatief en met bijzondere kunstzinnige inspiratie gemaakt heeft. Uit begin jaren 1930 zijn dit enkele portretten,

waaronder van hemzelf en van zijn vader. Van iets latere datum zijn het grote tekeningen die religieuze (Rooms Katholieke) thema's verbeelden. Uit de jaren vijftig dateren kleurtekeningen van gebouwen en landschappen in Heelsum, waar hij dan woont. In deze jaren schilderde hij ook, soms met zijn vriend Ben van Londen, bloemen en planten voor de catalogus van Piet Bakker Hillegom.

Aloys Canters; Een Wageningen met een groot hart voor de stad

Aloys Canters (1932) is een bekende Wageninger. Niet alleen als eigenaar van voormalige feestartikelenwinkel Het Masker aan de Vijzelstraat, maar ook als fotograaf en filmer. Hij was stadsomroeper en inspreker bij raadsvergaderingen. Hij zette zich in voor zaken die hij belangrijk vond voor Wageningen, uiteenlopend van behoud van De Wielewaag tot bankjes in de Hoogstraat en de viering van Koninginnedag en 5 mei. Zijn uitgebreide foto- en filmarchief heeft veel waarde voor de Historische Vereniging Oud Wageningen. Hij stond aan de wieg van de Wageningse lokale TV. Onder de naam Canters TV maakte hij veel korte reportages van Wageningen. In 2021 ontving hij een koninklijke onderscheiding voor zijn inzet voor de stad. Canters heeft decennialang de stad gefotografeerd en gefilmd. Alles wat met het koningshuis en de bevrijding te maken had legde hij vast. Maar ook het stadse leven, winkels, huizen, wijken, de renovatie, sloop en nieuwbouw. Vaak nam hij een trapje mee om een goed perspectief te krijgen. Er zijn tientallen films en 120.000 foto's. Veel van zijn foto's zijn online te zien, onder meer op de Facebookpagina's van Wagenings Fotoalbum (Jan Elsenaar) en Oud Wageningen. De expositie was van 27 januari t/m 14 april te zien in de Opkamer.

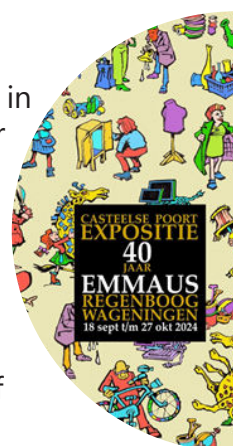
Toontje Wageningen

In de zomermaanden van 2024 werd een tentoonstelling georganiseerd, over de vele vormen van muziek die in Wageningen te vinden zijn. De expositie in het museum besteedde aandacht aan de vele muziekstijlen en -vormen, voor groepen en muzikanten. Aanvullend werden live muziekuivoeringen georganiseerd, zowel bij het museum zelf als op andere locaties in de stad (Cultuurzomer, Loburg, Patio). Op 20 april werd de expositie muzikaal geopend door een ensemble onder leiding van Cees Mobach. De expositie toonde een keur van foto's, voorwerpen, kleding, posters, instrumenten, hoogtepunten, anekdotes etc. van Wageningse muzikanten. Veel muziekgezelschappen waren in hun historie gedoken en leverden het materiaal voor deze tentoonstelling. Bezoekers kregen de gelegenheid om via qr-codes geluids- en beeldfragmenten te horen en te zien met behulp van tablet of smartphone.

Emmaüs Regenboog Wageningen 40 jaar

Ter gelegenheid van zijn veertig jarig bestaan werd in samenwerking met Emmaüs Regenboog Wageningen in september 2024 een opvallende expositie georganiseerd in het Koetshuis. Bij Emmaüs krijgen spullen een tweede kans: degene die iets niet meer nodig heeft, stelt het beschikbaar aan een ander, die er weer erg blij mee kan zijn. Maar er zijn ook spullen waar niemand meer blij van wordt. Peter Bosman van Emmaüs heeft laten zien dat hij van deze welvaartsresten kunstwerken kan maken. Hij paste allerlei technieken toe en maakte verrassende objecten. Toch nog een tweede leven voor deze welvaartsresten.

Joris Visschers van Emmaüs toonde op de zolder van het Koetshuis een schitterend vormgegeven overzicht van de 40 jaar dat Emmaüs Regenboog in Wageningen actief is. Hij gebruikte affiches, bijzondere foto's en prachtige collages.

Emmy & Gerry, tussen oog en hand

De expositie van Emmy & Gerry vond plaats in de Opkamer en het Koetshuis. Zij leerden elkaar kennen in de jaren zeventig in de bronsgieterij van Ben Joosten in Soest. In 1963 trouwde Emmy Eerdmans met Ben Joosten, die in 2013 overleed. Gerry van der Velden zou bijna dertig jaar

met Ben Joosten samenwerken, onder andere als docenten van de KEO Werkwinkel in Wageningen. Emmy Eerdmans won al op jonge leeftijd (in 1957) de Prix de Rome voor haar schilderkunst. Haar leven lang is zij blijven tekenen en schilderen: landschappen, interieurs, havengezichten en vooral portretten van de mensen om haar heen. Tot aan haar overlijden op 15 december 2024 was Emmy nog steeds als kunstenaar actief. Gerry van der Velden (1947) tekent ook nog vaak, maar maakt vooral bronzen beelden. Meestal zijn dat mens- en dierfiguren. De beelden 'De Wachter' en 'De Koe' (beide in de Betuwe) zijn daarvan prachtige voorbeelden. Het beeld naast de ingang van het museum ('Zittende vrouw') is ook van haar hand. De serie van vijf beelden ('Luisteren') waaruit dit beeld is voortgekomen, was in de Opkamer te zien. De expositie is tot stand gekomen dankzij bruiklenen van Emmy Eerdmans, Gerry van der Velden, Hanne van der Woude, Niek Smaal en Omroep Gelderland.

Verhalen van Wageningse Wijken

Officieel telt Wageningen twaalf wijken. In de expositie worden er negen belicht, van noord naar zuid: Wageningen-Hoog, Noordwest, De Horsten, Boven- en Benedenbuurt, De Weiden en Boomgaarden, De Buurt, Kortenoord, Veluvia-Hamelakkers en Nude. Het buitengebied kwam reeds aan bod bij de expositie over de landschappen, de Campus en het centrum zullen later museale aandacht krijgen. De expositie biedt een inkijkje in het sociale leven in verschillende wijken en verschillende tijden. Taric Schrader selecteerde voor elke wijk een karakteristiek of juist bijzonder dier en Laurens van der Zee zocht voor elke wijk een kenmerkend kunstwerk in de openbare ruimte, daarbij gebruik makend van de door hemzelf gemaakte website BeeldenvanWageningen. Hans van der Beek gaf een groot aantal diorama's van oude Wageningse huizen in bruikleen en Anja van Rennes maakte van elke wijk een schilderij met de voor haar kenmerkende vlotte toets en sprekende kleuren. Het laatste gedeelte gaat over de toekomst van het wonen in Wageningen. Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan thema's als vergroening en duurzaam bouwen. Ook de inspanningen die nodig zijn voor huisvesting van jongeren, ouderen, asielzoekers en andere specifieke groepen komen aan bod. De expositie werd 16 november 2024 geopend door burgemeester Floor Vermeulen.

Varia

Naast en in samenhang met de hierboven geschetste exposities heeft de Tentoonstellingscommissie (TTC) in 2024 verscheidene activiteiten ontplooid. Zonder compleet te zijn volgen hier enkele voorbeelden:

- de belangrijkste stukken van afgeronde exposities worden nu centraal bewaard. Hiertoe is een digitaal archief gevormd op de zogenaamde T-schijf.
- voor het eerst heeft de TTC bij een expositie gewerkt met QR-codes. De TTC is voornemens om dit initiatief van 'Toontje Wageningen' een passend vervolg te geven.
- De TTC heeft samen met de PR- en evenementencommissie buiten het museum diverse bijeenkomsten georganiseerd rond de exposities in het museum, zoals lezingen, muzikale optredens en terrasbijeenkomsten. Een extra dimensie aan exposeren die extra en ook andere bezoekers trekt naar het museum.
- het museum heeft de ambitie om expertisecentrum van de Wageningse beeldhouwer August Falise (1875-1936) te worden. Om hieraan inhoud te geven is een Begeleidingscommissie August Falise (BAF) gevormd. Als externe deskundigen zijn Jean Gardeniers en Dick Peplinkhuizen bereid gevonden om mee te werken. In mei 2025 wordt deze expositie geopend.

HISTORISCHE PRESENTATIE

Voortgang herinrichting

De huidige presentatie van de Wageningse historie is toe aan vernieuwing. Er is meer ruimte nodig, daar buigt de Bouwcommissie zich over. Maar de Commissie Herinrichting moet voorlopig wachten met het verwezenlijken van de plannen totdat er meer duidelijkheid is over de (ver)bouw(ing). Met behulp van kleine subsidies pakken we kleinere projecten aan die meteen inpasbaar zijn in de huidige - verouderde - inrichting, maar die ook een verrijking betekenen voor de toekomstige renovatie.

Het verhaal van Gelderland in de Gelderse Vallei: mediatour

Op 15 maart 2022 verstrekte de Provincie Gelderland een subsidie voor technologische innovatie, aansluitend bij het Verhaal van Gelderland. Door de deelnemende erfgoedinstellingen in de Regio Food Valley/Gelderse Vallei is na ampel beraad gekozen voor het ontwikkelen van een Mediatour die elke instelling op eigen wijze kan invullen. Tegelijk is het ook een samenwerkingsproject waarbij het thema Land en Water/Landschap centraal staat.

Inmiddels is het subsidiebedrag voor de mediatour verhoogd naar € 9.000,- wat meer mogelijkheden geeft bij het maken van de mediatour. Verwachting is dat de mediatour rond de zomer van 2025 actief zal worden.

Masterscriptie De kansen en uitdagingen van het Verhaal van Gelderland

In samenwerking met Erfgoed Gelderland deed Pepijn Trienekes, master student Geschiedenis en Actualiteit van de Radboud Universiteit Nijmegen, onderzoek naar de mate waarin musea in Gelderland het Verhaal van Gelderland nu al integreerden en hoe zij dat in de toekomst dachten te doen. Drie pilot-musea werden uitgezocht: Slot Loevestein met 40 betaalde krachten, het Flipje & Streekmuseum Tiel met enkele betaalde krachten en Museum De Casteelse Poort met 0 betaalde krachten en zo'n 80 enthousiaste vrijwilligers. Het was leuk dat ons museum uit de circa 150 Gelderse musea werd gekozen en ook leerzaam. Door de mooie publicaties over de geschiedenis van Gelderland en door alle projecten die hieruit voortvloeien worden we ons steeds meer bewust van onze historische plaats in het geheel.

COLLECTIES

Collectiesamenstelling

De collectie van Museum De Casteelse Poort bestaat momenteel uit circa 4000 objecten. Zij ondersteunen het verleden maar ook de recente geschiedenis van Wageningen. Vanaf 2006 wordt actief op Wageningse kunst verzameld. Dat kan kunst zijn die een tijdsbeeld geeft van de stad of haar directe omgeving, of werken van kunstenaars die een link met de stad hebben. Bij het verwerven uit eigen middelen, spelen de financiële bijdrages van De Vereniging Vrienden van De Casteelse Poort een grote rol. Bouwfragmenten van het kasteel of andere markante gebouwen nemen een speciale plek in binnen de collectie. Een grote wens is om in de toekomst hiervoor een aparte opslag dan wel presentatieruimte te krijgen.

Nieuwe aanwinsten 2024

In de loop van het jaar hebben we vele nieuwe objecten kunnen toevoegen. Bijzonder was een schenking van een zilveren beursje door mevrouw Jeanne van Ammers. Het beursje was gemaakt door de zilversmid Jan Koelensmid (1793-1888), die vijfentwintig jaar in Wageningen gewoond en gewerkt heeft. Theo L.M.M. van der Sman, emeritus pastoor, schonk vier werken van de in Wageningen geboren kunstenaar Jos ten Horn (1894-1956). In Wageningen kreeg ten Horn tekenles van August Falise. Mevrouw Marileen Reinders schonk werk van Johan Haak, waaronder een schilderspalet en een portret van Haak gemaakt door Jan Weiland (1894-1976).

Een overzicht van alle aanwinsten is te zien in bijlage 1.

Registratie en ontsluiting van de collectie

De collectie is nog niet in haar geheel digitaal ontsloten. Dit gaat stap voor stap. Momenteel zijn er ruim 2000 objecten online zichtbaar op www.beeldbankwageningen.nl. Het project van digitaliseren van de collectie is nog niet afgerond.

De Beeldbank heeft in 2024 op initiatief van Het Gemeente Archief een verbeterslag gemaakt. Dit betrof de zoekvelden in de publieksomgeving. De verbeterslag betekent ook dat nu via een koppeling openbare digitale informatie aangeboden kan worden aan Collectie Gelderland.

Klimaatbeheer

De temperatuur en vochtigheid blijven stabiel in de zalen en in het depot. Bij speciale objecten en in vitrines rouleert een thermo/hygrometer om naar wens individuele objecten of een vitrine extra te kunnen controleren.

Samenwerking

Het museum heeft samengewerkt met verschillende organisaties die zich met de geschiedenis van Wageningen en/of Gelderland bezighouden. Zoals de Historische Vereniging Oud Wageningen, Wageningen Monumentaal en de 4meiwerkgroep. Het museum neemt via de collectie deel aan Het Verhaal van Gelderland met de thema's Politiek en Samenleving, Graafschap en Hertogdom en Land en Water. De laatste is in dit verband een samenwerking met de regio Foodvalley.

De collectie voorzag de Ridders van Gelre van informatie ten behoeve van een vijftal uit-

zendingen over De Casteelse Poort op het geschiedenisplatform van Omroep Gelderland.

Tentoonstellingen: groot, klein en mini

- Sierkunstenaar Toon Lukkassen (1913-1960). Een overzichtstentoonstelling in het Koetshuis van de in 2023 geschonken werken van Lukkassen. Dit was in samenwerking met de tentoonstellingscommissie: 17 januari t/m 17 maart.
- Johan Haak presentatie in de Torckkamer n.a.v. een bezoek van de Landelijke Vereniging van Kunstliefhebbers aan Museum de Casteelse Poort. Jean Gardeniers heeft daarbij een lezing gegeven: 8 juni.
- In de BBLTHK een mini vitrine-expositie in het kader van de Maand van de Geschiedenis met het thema Nep: 22 oktober t/m 5 november.
- Officiële overdracht op 23 oktober van de schenking uit de nalatenschap van Johan Haak. De huidige presentatie van Johan Haak werd aangepast en nieuwe werken, geschonken door o.a. Marileen Reinders werden toegevoegd.
- N.a.v. de schenking van kunstwerken van Jos ten Horn was er een presentatie in de Torckkamer. Deze kleine expositie werd aangevuld met kunst van Kees Veenendaal, August Falise en het zilveren beursje van Jan Koelensmidt: 13 december.

KUNSTTENTOONSTELLINGEN

In dit verslagjaar is een 'nieuwe' kunstcommissie van start gegaan.. De commissie startte met het vormen van een beeld van de dynamiek binnen het museum en van alle activiteiten die in een jaar in het Koetshuis plaatsvinden.

De eerste expositie die door de nieuws commissie werd georganiseerd was van Niek van Looi en Gradi Schoenmaker. Niek van Looi toonde zeer fotorealistische schilderijen. De combinatie met het kleurrijke keramiek van Gradi Schoenmaker vormde een mooie combinatie en werd goed ontvangen.

In 2024 is er daarna geen andere kunstexpositie georganiseerd maar heeft de commissie zich bezig gehouden met de voorbereiding van de exposities in 2025.

WINKEL & BALIE

Winkel

Het moderniseringsproject van de winkel - ingezet in 2023 - is in 2024 afgerond. Het resultaat is een lichte ruimte met gastvrije uitstraling.

Het assortiment van de winkel is in 2024 uitgebreid. De wat oudere, minder verkoopbare boeken, zijn vervangen door wat meer boeken omtrent Gelderland of door Gelderse schrijvers zoals Evert-Jan van Roekel. Ook is het assortiment uitgebreid met artikelen zoals kunstsokken, brillenkokers, handspiegeltjes etc. Het blijft actief zoeken en uitproberen wat interessant is voor de bezoekers.

Balie

In 2024 waren 19 vrijwilligers werkzaam als gastvrouw/gastheer achter en voor de balie van de Casteelse Poort. Het is een fijne en gemotiveerde groep vrijwilligers.

EDUCATIE

De Educatiecommissie heeft in het verslagjaar een aantal projecten uitgevoerd:

Gijsbert

Over een jongen in de middeleeuwen die zijn stad ziet ontstaan en waarbij de kenmerken van een middeleeuwse stad aan bod komen. Dit is een project voor de leerlingen van de basisschool groep 5 en 6.

Van Evacuatie tot Capitulatie

Dit is een project voor de leerlingen van de hoogste groepen van de basisschool en eerste klassen VO.

Doordat de PR- en evenementencommissie een aantal jeugdactiviteiten organiseerde, heeft de educatiecommissie in 2024 geen andere activiteiten aangeboden.

Aanpassingen/Vernieuwing

Om het onderdeel van Evacuatie tot Capitulatie meer Interactief te kunnen aanbieden op sommige onderdelen is een samenwerkingsverband aangegaan met de Christelijke Hogeschool Ede. Studenten onderzoeken samen met ons de mogelijkheden om met reeds beschikbare tablets leerlingen zelfstandig de situatie rond de Markt van voor en na de WO2 te laten bekijken en te ontdekken wat er is veranderd.

GEBOUW EN BEVEILIGING

De voorgenomen verbouwing heeft vanwege de besluitvorming inzake de gemeentelijke vastgoednota vertraging opgelopen. Het is inmiddels duidelijk geworden dat de locatie van het museum niet gaat veranderen. Dit is een belangrijke vaststelling. In 2025 zullen de stappen om de verbouwing te realiseren met kracht worden voortgezet.

In het gebouw zijn verder de volgende verbeteringen aangebracht:

- cameratoezicht in een deel van de tentoonstellingsruimte,
- de balieruimte heeft een representatiever aanzien gekregen,
- de drempels op de begane grond zijn geschikt gemaakt voor rolstoelen,
- de historiezaal heeft een nieuwe slijtvaste (coretec) vloer en nieuwe gordijnen gekregen,
- in het koetshuis is een beamer aangebracht en er zijn twee extra beeldschermen in de tentoonstellingszalen geïnstalleerd,
- de keuken heeft een nieuwe servieskast gekregen.

Tot slot is vermeldenswaard dat in 2024 de brandweer het museum heeft geïnspecteerd en heeft geconstateerd dat het gebouw aan de eisen van brandveiligheid voldoet.

COMMUNICATIE EN PUBLIC RELATIONS

De PR-en evenementencommissie is verantwoordelijk voor de publiciteit rondom de activiteiten van het museum en een goede naamsbekendheid. De commissie schrijft berichten voor de pers, de website en social media. In samenwerking met ontwerper Michel Hildebrand worden posters, de nieuwsbrief en folders gemaakt.

De commissie is bereikbaar via studio@casteelsepoort.nl.

Voor aanmeldingen voor de evenementen is het mailadres pr@casteelsepoort.nl in gebruik.

Nieuwsbrieven

Tweemaal per jaar in mei en oktober zorgt de commissie dat er een papieren nieuwsbrief verschijnt. Ongeveer tweemaandelijks een digitale nieuwsbrief over nieuwe exposities.

De papieren nieuwsbrief informeert de vrijwilligers en de Vereniging Vrienden van de Casteelse Poort over de activiteiten en plannen van het museum. Het bevat berichten van bestuur en alle commissies. De oplage is 250 stuks.

Website

De website is de belangrijkste bron van informatie over de museumactiviteiten en is altijd actueel. De digitale nieuwsbrief is gekoppeld aan de website. Zodra er nieuwe exposities zijn, attenderen we vrijwilligers, de Vereniging Vrienden van de Casteelse Poort en abonnees (belangstellenden die zich hiervoor hebben opgegeven) daar met een email op.

Social Media

We gebruiken social media: Facebook, Instagram, X voor aankondigingen en sfeerreportages van openingen van exposities en andere activiteiten. Op Facebook en Instagram groeit het aantal volgers. Ook sluiten we aan bij Proef Wageningen en Cultuur in Wageningen.

Evenementen

In het kader van de Dag van het Kasteel organiseerde de evenementencommissie 'Aan Tafel'. Hier konden middeleeuwse hapjes geproefd worden.

Muziekterrassen

Aan de grote tentoonstelling 'Toontje Wageningen' over Wageningen als muziekstad zijn dit jaar muziekterrassen georganiseerd op het pleintje voor het museum. De muziekterrassen op vijf zondagmiddagen waren een groot succes. Iedere keer in het teken van een ander muziekgenre: zangkooren, wereldmuziek, pop, jazz en blues. De groepen traden buiten op, het terras werd ingericht met tafeltjes, stoelen en parasols en een verkooppunt voor consumpties.

Kinderactiviteiten

Workshops creatieve kinderactiviteiten

Deze workshops kondigen we aan op de website, inschrijven is noodzakelijk. De activiteit duurt 1-2 uur. Er waren steeds voldoende deelnemers, ouders kunnen ondertussen het museum bekijken. Workshops waren: 5 mei Spelen in vrijheid, Paaseitjes zoeken met muis Mik en Kerstversiering maken.

Avondopenstelling in Kerstsfeer

Volgens traditie was er ook dit jaar weer een goedbezochte, gezellige avondopening op vrijdag voor kerstmis. Het museum was vrij toegankelijk en te bezichtigen en er traden koren op. De bezoekers werden getraakteerd op een glas glühwein of thee.

Lokale evenementen

Uiteraard haakt het museum aan bij bestaande (jaarlijkse) Wageningse evenementen zoals Open Monumentendag en Beelden op de Berg.

BIJLAGE 1

Nieuwe aanwinsten 2024

- 3082 Boek "Ben Joosten - tussen brons en lood, 2010, Gert Luyten e.a., 2010, schenking Dhr. W. Heyman
- 3083 Set legosteentjes van drie gebouwen in Wageningen, 2023, schenking gemeente Wageningen
- 3085 Krantenknipsels en divers materiaal over o.a. WOII, schenking erven Dhr. Z. Woudenberg
- 3086 Sierbord van de personeelsvereniging Sigarenfabriek Schimmelpenninck B.V., schenking Historische Vereniging Oud-Wageningen (HVOW)
- 3091 Pen van de drukkerij de Goede, schenking HVOW
- 3092 Flesopeners van winkelier Jan v.d. Brink, schenking HVOW
- 3094 Sigarenkistje Victor Hugo te Wageningen, schenking nalatenschap Ad Rietveld
- 3096 Sleutelhanger Schimmelpenninck Hollands Finest Cigars, schenking nalatenschap Ad Rietveld
- 3097 Luxe sigarenkistje Victor Hugo met zes sigaren, schenking HVOW
- 3099 Schimmelpenninck sigarenkistje, schenking HVOW
- 3100 Stempel Gemeente Wageningen, afgekeurd, ca. 1950 schenking HVOW
- 3103 beursje met zilveren sluiting, Jan Koelensmid, 1822, schenking Mevr. Ammers-Douwes
- 3104 Houten klerenhanger "ZENT's Kleeding geeft cachet", ca. 1950, schenking anoniem
- 3107 Houten klerenhanger "Zents' kleding Modelvast - wel beter niet duurder", ca. 1970, schenking anoniem
- 3108 Boek "1901-2001 De eerste 100 jaar van een familiebedrijf", Hans Albers uitg. 2019 schenking
- 3109 Foto van een sigarenmaker van de Schimmelpenninck fabriek, 1969, Rein Hey, schenking tentoonstellingscommissie Museum
- 3111 August Falise, beeld Burgerwacht 'Paraat' gips, 1936, schenking Dhr. S.C.M. Hoogveld
- 3113 Affiche Patma Sigarenfabriek Wageningen Holland, Toon Lukkassen, schenking Mevr. J. Lukkassen
- 3114 Persoonsbewijs van mevrouw Aaltje Meurs Roseboom, 1941, schenking Mevr. Mini Buurman
- 3116 Boek "Waar anders dan in Wageningen", schenking Tentoonstellingscommissie Museum
- 3117 Boek "Niet praten, maar doen W.A.V.V., 1925 - 2006", schenking tentoonstellingscom.
- 3118 Boek: "In het laboratorium van de Nederlandse landbouw" Pudoc, 1984, schenking tent.com.
- 3119 Schilderij Stilleven op paneel, Th.E. Lukkassen, schenking Mevr. J. Lukkassen
- 3120 Reclame-tekening voor Sorita- Bemberg Stoffen, Toon Lukkassen, schenking Mevr. J. Lukkassen
- 3122 Zilveren theelepeltje Garage Kirpestein Wageningen 1914-1964, schenking Mevr. Ammers-Douwes
- 3123 Boek "Bijdragen en mededelingen, deel LVI 1957", Vereniging Gelre, schenking Mevr. Ammers-Douwes
- 3124 Boek "Bijdragen en mededelingen, deel LV 1955/1956", Vereniging Gelre, schenking Mevr. Ammers-Douwes
- 3125 Medaille in houder Capitulatie Wandeltocht 5 mei te Wag., schenking Gemeente Wageningen
- 3126 Sleutelhanger van de 25e Veluweloop 2005 te Wageningen, schenking Gemeente Wageningen
- 3127 Dobbelsteen van Het Ned. Rode Kruis Afd., Renkum-Wageningen, schenking Gem. Wageningen
- 3128 Brief van Jan van Roekel uit Nieuw-Zeeland, schenking Werkgroep '45 Wageningen
- 3129 Schildje op uniformjas gemeentepolitie Wageningen, schenking HVOW
- 3130 Zes penningen Wageningse sport- en studente verenigingen, schenking Mevr. M. Hübscher

- 3131 Linnen tas t.g.v. opening Winkelcentrum Tarthorst, schenking Mevr. Okkinga -v.d. Lugt
3133 Johan Haak, Tekening Zonnebloem in pot, 1947, schenker wenst anoniem te blijven
3134 Jos en Horn, drie religieuze schilderijen, schenking Dhr. Theo L.M.M. van der Sman
3135 Microscopische Anatomie van weefsels en bloed, Cornelis Rol, 1940-1945 schenking via
Gemeente Wageningen
3137 Schetsboek met tekeningen van Johan Haak uit 1935, schenking Mevr. M.A. Reinders
3138 Portret Johan Haak, 1952, Johan Weiland, schenking Mevr. M.A. Reinders
3139 Schilderspalet Johan Haak, schenking Mevr. M.A. Reinders
3141 Ben van Londen Schilderij rivierlandschap, aankoop van Mevr. L.A. Nagels
3145 Medaille, W.S.V. DJZ, Paastocht 1964, schenking Kijk- en Luistermuseum Bennekom
3136 Zilveren lepeltje ter herinnering aan Wageningen 1940 -, schenking Kijk- en Luistermuseum
3147 Doos met twaalf oude Wageningse foto's, schenking Mevr. J. Gerritsen
3148 Jos ten Horn, fragmenten van drie gebrandschilderde kerkramen, schenking Dhr. Theo L.M.M.
van der Sman
3149 J. Dijkers "Huis van bakker Gradus Vos te Wageningen, kopie, schenking Mevr. C. Vos

NB De nummers van de aanwinsten zijn de registratienummers in het systeem. De ontbrekende nummers zijn weliswaar in 2024 ingeschreven maar de betreffende schenkingen dateren van een vroeger jaar.

BIJLAGE 2

Vrijwilligers actief in 2024

Iedje Albersen	Annelies Hoogmoed	Imke Schlosser
Mario Amati	Anneke Jaarsma	Henk Schröder
Eric Bakkum	Roeland Janssen	Heleen Siegmann
Ben van den Berg	Annemieke Juffermans	Huib Silvis
Sylvia Bomer	Sonja Kruitwagen	Daniel van der Sleen
Joke Bouwman	Marlou Kursten	Evelien Storch
Arnold Braaksma	Tanja Ledoux	Elisabeth van Strien
Bert van den Broek	Priscilla van Leeuwen	Erik van Tiel
Jettie Buma	Ard de Leur	Liesbeth Tuijnman
Ton Delhez	Evelien van Leusden	Martin Verstegen
Egbert Egberts	Monique van der Maesen	Mariet Verstegen-Spiertz
Greet Eijkelenboom	Dini Meurs-Leander	Jelle Vervloet
Jan Figge	Jaap Mons	Ditta van Vliet
Jan Fogteloo	Loes Mulder-den Nijs	Mark Vogt
Sanne Fonteyjn-Roseboom	Jan Nab	Jan Vreugdenhil
Jean Gardeniers	Ger Naber	Tessa de Vries
Jola Gerritsen	Ine Neven	Walter de Vries
Gerard Gielingh	Frits Niemeijer	Saskia Werner
Hannie Gnodde	Jilles van Nielen	Thuur Westermann
Willem Groenewegen	Jan Oude Voshaar	Freerk Wiersum
Liesbeth de Groot	Dick Pepplinkhuizen	Wim de Wit
Theo Guiking	Artur Pfeifer	Marianne Withagen
Thea Hagen	Ingrid Reterink	Ellen Zaal
Harmannus Harkema	Diny te Ronde	Hennie van Zuidam
Ans van der Heijden	Titia Russchen	Volter van der Zweerde
Wim Heijman	Anne Marijke Rutten	
Joke van Hoeven	Jan Schakel	